

Een Berebot

Jan Bol

SAMENVATTING

Een in de regio Westerschelde gevonden bot wordt vergeleken met gegevens uit de literatuur en andere fossiele en recente botten. Het blijkt een linker Metacarpale IV van een *U. spelaeus* te zijn.

SUMMARY

A bone, found on the border of the Westerschelde is compared with data from the literature and other fossil and recent bones. It is identified as a left IV Metacarpal of *U. spelaeus*.

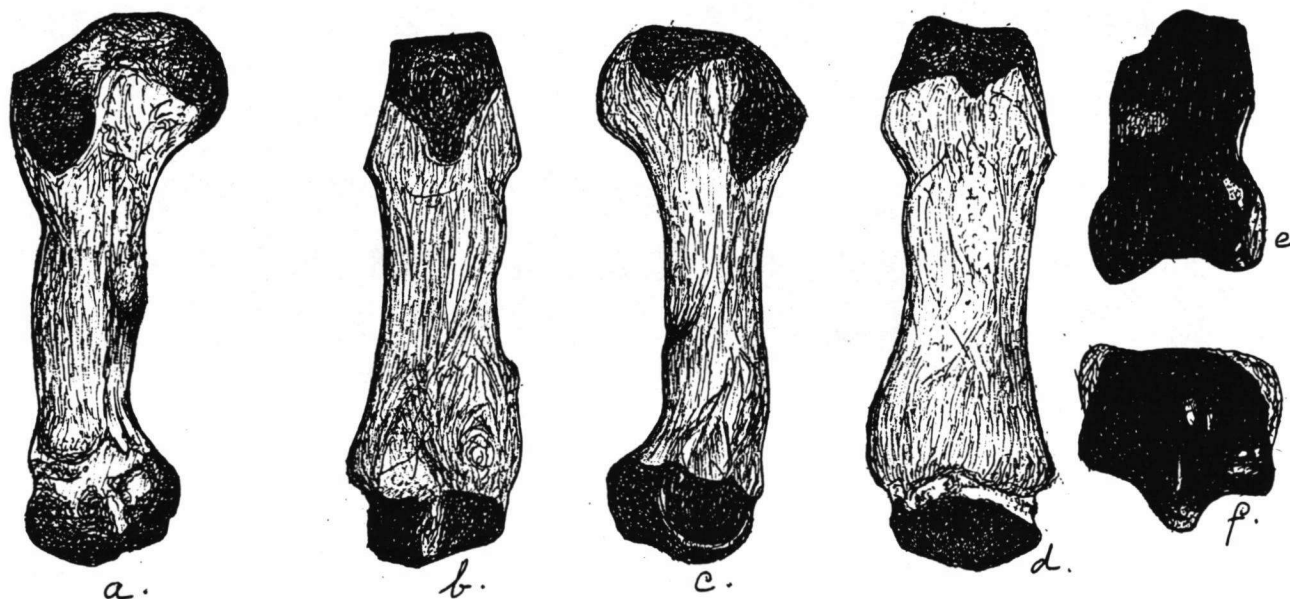

Fig. 1: Het gevonden bot. a: Gezien van de duimzijde. b: van de handpalmzijde. c: pinkzijde. d: handrugzijde. e: proximale gewrichtsvlak. f: distale gewrichtsvlak.

In December 1994 werd door de heer J.R.J. Tummers in het Westerschelde gebied een bot gevonden, dat hij tijdelijk afstond om deze vondstmelding mogelijk te maken. Het bot is goed gefossiliseerd, zwart van kleur en op enkele kleine defectjes na, onbeschadigd.

Voor de determinatie is gebruik gemaakt van de Atlas Anatomico de Ursidos del Pleistoceno, Holoceno de la Peninsula Iberica van : - Trinidad José de Torres-Perez-Hidalgo en Raphael Cobo Rayan (1987). In het vervolg van dit stuk wordt dit boek genoemd Atlas.

Gezien de grootte van het bot met aan weerszijden een gewrichtsvlak moest het gaan om een middenhands- of middenvoetsbeen. Gezien de lengte en de dikte leek een roofdier als eigenaar het meest voor de hand liggend. Vergelijking met de middenhands- en middenvoetsbeenderen van tijger en beer maakte duidelijk dat het bot aan een beer heeft toebehoord.

In de Atlas worden o.m. de metacarpalen en metatarsalen van *Ursus spelaeus*, *U. deningeri* en *U. arctos* naast elkaar afgebeeld, terwijl verderop in het boek dezelfde botten van *U. etruscus* te vinden zijn. Bij vergelijking

3met het gevonden bot, blijkt dit het meest overeen te komen met het vierde metacarpale (middenhandsbeen) van *U. spelaeus*. Dit zowel wat betreft de vorm als de afmetingen.

Het meest karakteristieke van het vierde metacarpale ten opzichte van alle andere middenhands- en middenvoetbeentjes is de vorm van het proximale gewrichtsvlak. Loodrecht op het gewrichtsvlak gezien, heeft dit een bijna rechthoekige vorm waar aan de pinkzijde van de handpalmkant een hoekje af is (zie figuur 1e).

In de Atlas staan de metacarpalia op ware grootte afgebeeld. De maten van de afgebeelde botten worden hieronder gebruikt voor een vergelijking met het gevonden bot tezamen met een metacarpale IV uit Teylers Museum (No 18515) en een metacarpale IV uit het Nationaal Natuurhistorisch Museum (Verzameling Brugman). Een vergelijking van de maten leert het volgende:

Totale lengte: gevonden bot:	95.1 mm.
<i>U. spelaeus</i> uit Atlas :	87,7 mm.
<i>U. spelaeus</i> van Teyler :	91,8 mm.

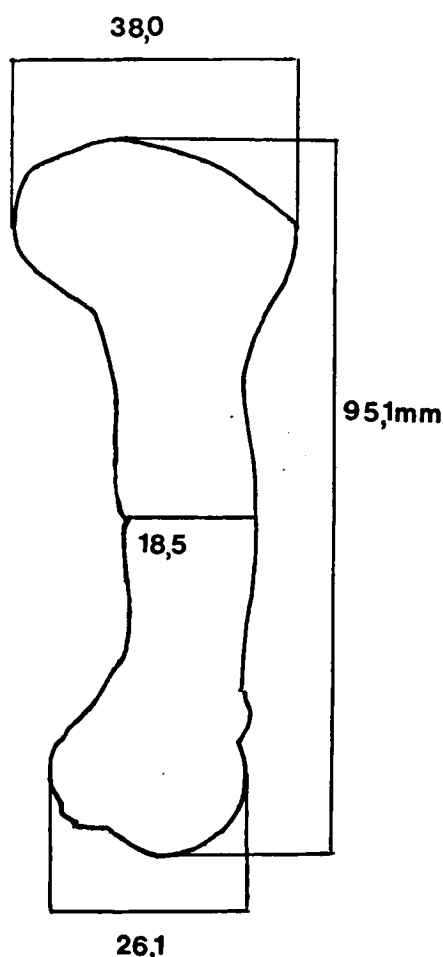

Fig. 2: Afmetingen gevonden bot.

U. arctos uit Atlas : 91,8 mm.

U. arctos N.N.M. Li : 75,0 mm.
Re : 75,4 mm.

Lengte proximale gewrichtskop

gevonden bot : 38,0 mm.

U. spelaeus Atlas : 34,3 mm.

U. spelaeus Teyler : 34,5 mm.

U. arctos Atlas : 19,8 mm.

U. arctos N.N.M. Li : 23,0 mm.
Re : 23,1 mm.

Deze maten zijn beter interpreteerbaar, indien men de index van de lengte van de proximale gewrichtskop ten opzichte van de totale botlengte bepaalt.

Voor het gevonden bot wordt dit 0,398

voor *U. spelaeus* Atlas : 0,391

voor *U. spelaeus* Teyler : 0,376

Voor *U. arctos* Atlas : 0,281

Voor *U. arctos* N.N.M. Li : 0,306

Re : 0,306

Uit deze maten blijkt:

Het gevonden bot is wat groter dan het afgebeelde bot van de *U. spelaeus*, maar komt in proporties heel goed overeen met het metacarpale IV van *U. spelaeus*.

De indices van het gevonden bot en de botten van *U. spelaeus* uit Atlas en Teylers Museum liggen dicht bij elkaar. De betreffende indices van *U. arctos* liggen op een behoorlijke afstand daarvan eveneens bijeen.

Diagnose van het gevonden bot: Metacarpale IV links *Ursus cf. spelaeus*.

De auteur dankt de heer J. Tummers voor het tijdelijk afstaan van het bot. De heer van Veen van Teylers Museum voor het lenen van een metacarpale IV van *U. spelaeus*. De heer K. van de Blom van het Nationaal Natuurhistorisch Museum voor zijn hulp bij het bekijken en opmeten van de metacarpalia van het skelet van *U. arctos* en Dr J. de Vos voor de opbouwende kritiek.

Adres van de auteur:

J. Bol
Kennemerstraatweg 154
1851 AV Heiloo